

عنوان مقاله:

نقش منابع آبی در مکان‌گزینی محوطه‌های دور ه ساسانی دشت سیستان

محل انتشار:

نشریه آبیاری و زهکشی ایران، دوره 16، شماره 4 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

شبیم فتیحی سوگلی تپه - دانشجوی دکترای باستان‌شناسی، گروه باستان‌شناسی و تاریخ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی،

مهدی مرتضوی - دانشیار، گروه باستان‌شناسی و پژوهشکده علوم باستان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران.

فریبا موسی پور نگاری - استادیار، گروه باستان‌شناسی و پژوهشکده علوم باستان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ایران.

خلاصه مقاله:

دشت سیستان از دیرباز به واسطه دارا بودن منابع آبی فراوان یکی از مناطق مهم استقرارگزینی انسان‌ها بوده است. به دنبال تهیه نقشه باستان‌شناسی ایران و در بررسی‌های روشمند دشت سیستان، محوطه‌های دوره ساسانی، شناسایی و موقعیت‌جغرافیایی آن‌ها ثبت شد. تا کنون مطالعه‌ی جامعی راجع به ارتباط میان منابع آبی و محوطه‌ها انجام نگرفته است. هدف کلی پژوهش حاضر؛ بررسی رابطه متقابل محوطه‌های دوره ساسانی و محیط طبیعی و به‌طور خاص، نحوه استقرارگزینی محوطه‌ها بر اساس مولفه آب است. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی-تاریخی انجام گرفته و برای نیل به مقصود از نرم افزار GIS استفاده شد. جهت دست‌یابی به اهداف پژوهش پس از مطالعه شرایط محیطی، شش متغیر شامل: شیب زمین، نوع منابع آبی، فاصله از منابع آبی، نوع خاک، زمین‌شناسی و وسعت محوطه‌ها بررسی شدند و نتایج، گویای نقش موثر منابع آب سطحی در مکان‌گزینی و وسعت محوطه‌ها است. قرارگیری منطقه روی محوطه‌های دلتایی، موجب تغییر مسیر کانال‌های انشعابی رودخانه‌ها شده و موجب جابه‌جایی متعدد استقرارها می‌شود. منابع آبی فراوان، شیب ملایم و به تبع آن، سهولت سرازیری آب در دشت و ظرفیت ایجاد کانال‌های انشعابی جهت حفظ فاصله مناسب از رودخانه و همچنین استقرار روی تراس رودخانه‌ای جهت دوری از خطر سیلاب از عواملی هستند که موجب می‌شدند سیستان، علی‌رغم فقدان سفره‌های آب زیرزمینی و وابستگی مردم به منابع آب سطحی تبدیل به یکی از مناطق جاذب جمعیت گردد.

کلمات کلیدی:

دشت سیستان، دوره ساسانی، محیط جغرافیایی، منابع آبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1534291>

